

Mūsdienu bibliotekārs strādā ar informāciju, tehnoloģijām un cilvēkiem

«Sociālie tīkli ir lielisks veids, kā sasniegt jauniešu auditoriju, parādīt bibliotēkas radošo pusi un stiprināt kontaktu ar kopieni,» saka Rēzeknes Centrālās bibliotēkas direktore Zigrīda Gorsvāne

Inga Kaļva-Miņina

“Šodien bibliotekārs ir pasākumu vadītājs un organizators, dekorators, psihologs, animators, iedvesmotājs, un šo sarakstu varētu turpināt vēl ilgi,” saka Rēzeknes Centrālās bibliotēkas direktore ZIGRĪDA GORSVĀNE. Par bibliotekāra profesijas niansēm viņa zina stāstīt ļoti labi, jo ceļā līdz direktores amatam ir bijusi gan vecākā bibliotekāre abonementā un lasītavā, gan bibliogrāfe komplektēšanas un apstrādes nodaļā, gan arī metodiskās un bibliogrāfiskās darba nodaļas vadītāja – direktores vietniece.

Pastāsti mazliet par sevi un to, kā sāki strādāt bibliotēkā.

– Esmu dzimusi Ludzā, bet uzaugusi Rēzeknē. Savā dzīvē 12 gadus pavadīju Grieķijā – tā teikt, sezonāli: septiņus mēnešus dzīvoju tur, bet ziemās atgriezos mājās. 2019. gadā nolēmu atgriezties dzimtenē pavisam, un kopš tā paša gada oktobra strādāju bibliotēkā.

Jāatzīst, ka sākotnēji nebiju iedomājusies, ka mans profesionālais ceļš būs saistīts ar bibliotēku, – tas nebija apzināts lēmums kļūt par bibliotekāri, drīzāk dzīve mani uz šo ceļu atveda pati. Man ir augstākā izglītība uzņēmējdarbībā ar specializāciju «Komerpcakalpojumu vadība», kā arī 3. līmeņa profesionālā kvalifikācija «Bibliotekārs». Šo gadu laikā esmu guvusi pieredzi dažādās bibliotēkas darbības jomās – strādājot gan kā vecākā bibliotekāre abonementā un lasītavā, gan kā bibliogrāfe komplektēšanas un apstrādes nodaļā. Šī daudzveidīgā pieredze man ir devusi plašu izpratni par bibliotēkas iekšējiem procesiem, krājuma veidošanu, pakalpojumu organizēšanu un efektīvu komunikāciju ar lasītājiem.

2021. gadā kļuvu par metodiskās un bibliogrāfiskās darba nodaļas vadītāju – direktores vietniecei, bet kopš šī gada 1. aprīļa esmu Rēzeknes Centrālās bibliotēkas direktore.

Kā jūties Rēzeknes Centrālās bibliotēkas direktores amatā?

– Jāsaka, šobrīd jūtos lieliski un esmu patiesi laimīga. Protams, līdz ar šo amatu nāca arī šaubas un bailes, jo kļūšana par Rēzeknes Centrālās bibliotēkas direktori nebija manos plānos, – es pat nevarēju iedomāties, ka kādreiz ieņemšu šo amatu. Taču šobrīd saprotu, ka dzīvē nekas nenotiek nejauši, – viss notiek tā, kā tam jānotiek.

Gribu pateikt sirsnīgu paldies savai ģimenei, kā arī kolēģiem gan bibliotēkā, gan pašvaldības aģentūrā «Rēzeknes Kultūras un tūrisma centrs» par atbalstu, palīdzību, konsultācijām un arī par reizēm stingru, bet ļoti vajadzīgu vārdu. Bez cilvēkiem, kas man ir līdzās, es ar šo izaicinājumu noteikti netiktu galā. Mīlziņš paldies jums visiem!

Direktores amatā gandrīz viss, ko šobrīd daru, man ir jauns un apgūstams no nulles – sākot no stratēģiskas plānošanas un administratīvajiem jautājumiem līdz atbildībai par komandu, procesiem un bibliotēkas attīstību. Tas ir izaicinošs, bet ļoti vērtīgs un iedvesmojošs posms manā dzīvē. Jāmācās vēl daudz!

Kāds ir mūsdienīgs bibliotekārs?

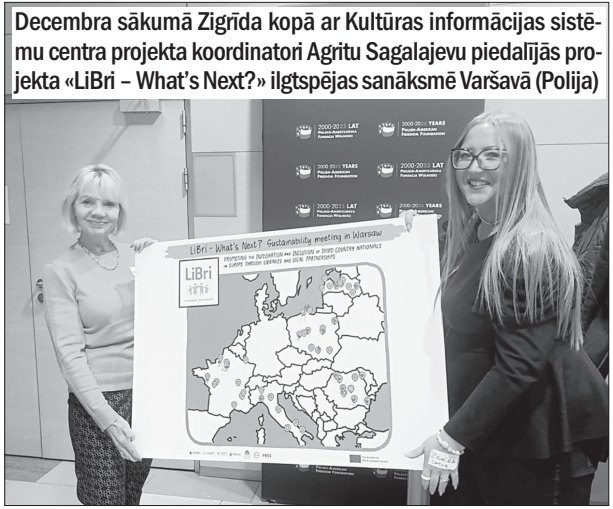
– Mūsdienīgs bibliotekārs ir «universāls kareivis» – cilvēks, kuram jāprot un jāzina praktiski viss. Bibliotekāri jau sen vairs nav tikai tie, kuri izsniedz un pieņem grāmatas vai periodiskos izdevumus. Šodien bibliotekārs ir pasākumu vadītājs un organizators, dekorators, psihologs, animators, iedvesmotājs, un šo sarakstu varētu turpināt vēl ilgi. Tas ir daudzfunkcionāls darbinieks, kurš vienlaikus strādā ar informāciju, tehnoloģijām un cilvēkiem.

Viens no lielākajiem izaicinājumiem ikdienā ir spēt visam izsekot līdzī, nepārtraukti mācīties, pielāgoties strauji mainīgajam dzīves ritmam un būt elastīgam. Mūsdienu bibliotekāram jāspēj ātri reaģēt uz pārmaiņām, saglabājot cilvēcību, radošumu un vēlmi iedvesmot citus.

Bibliotekāri nemitīgi izglītojas. Pastāsti, kuri kursi vai projekti tevi ir iedvesmojuši?

– Īpaši nozīmīga man bija dalība Latvijas Nacionālās bibliotēkas Kompetenču attīstības centra mentoringa programmā «8 soļu darbnīca: bibliotekārs – pieaugušo izglītotājs», kas sniedza jaunu skatījumu uz bibliotekāra lomu pieaugušo izglītotāja darbā.

Tāpat iedvesmojoša bija dalība Ziemeļvalstu un Baltijas valstu konferencē «Bibliotēka kā kopienas centrs un integrāciju veicinoša tikšanās vieta», kas notika 23.–24. septembrī Rēzeknē, Austrumlatvijas radošo pakalpojumu centrā «Zei-muļš». Konferencē bibliotēku, pašvaldību un nevalstisko organizāciju pārstāvji no Latvijas, Lietuvas, Igaunijas un Norvēģijas dalījās pieredzē par to, kā bibliotēkas var kļūt par drošām, radošām un atbalstošām vietām visiem – jauniešiem, senioriem, varbūt cilvēkiem ar migrācijas pieredzi un vietējai sabiedrībai kopumā. Konferences noslēgumā uzņēmām viesus Rēzeknes Centrālajā bibliotēkā un tās filiālē – Rēzeknes Pielāgotās literatūras bibliotēkā-informācijas centrā, pastāstot par mūsu darbu, pakalpojumiem un nozīmi vietējā kopienā. Dalība konferencē sniedza lielisku iespēju iepazīt kolēģu pieredzi citās valstīs, gūt jaunas idejas un veidot kontaktus ar citiem bibliotēku speciālistiem.

No 4. līdz 6. decembrim piedalījās arī projekta «LiBri – What’s Next?» ilgtspējas sanāksmē Varšavā (Polija) kopā ar Kultūras informācijas sistēmu centra projekta koordinatori Agritu Sagalajevu. Kā Rēzeknes Centrālās bibliotēkas direktore prezentēju mūsu pieredzi projekta īstenošanā. Sanāksme pulcēja partnerorganizācijas no piecām valstīm, bibliotēku speciālistus un ekspertus, lai stiprinātu sadarbību un veicinātu trešo valstu valstspiederīgo iekļaušanu Eiropā. Divu dienu garumā notika tīklošanās sesijas, tematiskas prezentācijas un praktiski darbnīcu bloki, kuros tika diskutēts par komunikāciju, interešu aizstāvību un līdzekļu piesaisti. Dalība šajā sanāksmē ne tikai paplašināja zināšanas, bet arī iedvesmoja jauniem projektiem un iniciatīvām, palīdzot bibliotēkām būt aktīvām un nozīmīgām vietējās kopienas dzīvē.

Šogad rudenī Rēzeknes Centrālā bibliotēka, pateicoties oriģinālam TikTok video, uzspriecināja sociālos tīklus.

– *TikTok* video patiešām *uzspriecināja* sociālos tīklus. *TikTok* profils bibliotēkai tika izveidots šī gada vasarā. Tajā publicējam dažādu veidu video, sekojam tendencēm. Reiz uzejot internetā ārzemju kolēģu no New Berlin Public Library (ASV) video ar plaši lietoto «trustfall» (*«uzticēšanās kritiens» – komandu saliedēšanas aktivitāte, kuras laikā cilvēks krīt atpakaļ, paļaujoties, ka citi viņu noķers – I.K.-M.)* reklāmas joku, nospriedām, ka tas varētu būt piemērots arī mūsu saturam. Jāsaka, negaidījām tik lielu atsaucību – jau no rīta bibliotēkas vārds izskanēja plaši, un skatījumu skaits pārsniedza visas mūsu iepriekšējās publikācijas.

Šī pieredze mums iemācīja vairākus svarīgus aspektus: *TikTok* un citi sociālie tīkli ir lielisks veids, kā sasniegt jauniešu auditoriju, parādīt bibliotēkas radošo pusi un stiprināt kontaktu ar kopieni. Pēc video publicēšanas mūsu sociālo tīklu konti ieguva vairāk nekā 200 jaunus sekotājus, un jaunieši ielās, vai ienākot bibliotēkā, atpazīst kolēģus, kas filmējās, un saka: «Forši! Malači!» vai izsaka līdzīgus pozitīvus komentārus. Tas pierāda, ka bibliotēka var būt vieta ne tikai zināšanām, bet arī priekam, radošumam un jauniešu iesaistei.

Ja Rēzeknes Centrālā bibliotēka būtu grāmata, kāda tā būtu un ko stāstītu?

– Tā būtu sirsnīgs stāstu krājums – ar daudziem autoriem, dažādām balsīm un krāsainām lappusēm. Šī grāmata stāstītu par cilvēku dažādību, kur katrs lasītājs un apmeklētājs ir kā atsevišķa nodaļa: ar savu valodu, pieredzi, sapņiem, priekiem, bēdām un jautājumiem. Šajā grāmatā neviens netiktu izlaists – te būtu vieta gan bērniem, gan senioriem, gan tiem, kas tikai sāk lasīt, gan tiem, kas jau meklē atbildes dziļākos tekstos.

Grāmatas galvenā tēma būtu pieņemšana – spēja uzklaut atšķirīgo, ieraudzīt vērtību citādajā un saprast, ka

zināšanas vieno vairāk nekā atdala. Katrs stāsts būtu kā dialogs, katra rindkopa – jauna satikšanās. Un pāri visam šī grāmata stāstītu par mīlestību: pret vārdu, zināšanām, cilvēkiem un savu pilsētu. Tā būtu grāmata, kuru nevar izlasīt līdz galam, jo tā nepārtraukti top no jauna – katru dienu, ar katru cilvēku, kas atver tās lappusi.

Kuri šogad īstenotie notikumi saistībā ar bibliotēku tev šķiet visnozīmīgākie?

– Viss, ko mēs darījām gada laikā, ir nozīmīgs, un visi bibliotēkas darbinieki iegulda tajā lielu atdevi un enerģiju. Tomēr, ja jāizceļ pāris konkrēti darbi, es gribētu minēt tos, kas man personīgi bija vistuvākais un nozīmīgākais, neaizmirstot, ka tas nekādā gadījumā nenozīmē, ka visi pārējie darbi ir mazsvarīgāki.

Man ļoti nozīmīga šogad bija dalība projektā «Bibliotēku tilti: trešo valstu valstspiederīgo integrācijas un iekļaušanas veicināšana Eiropā, izmantojot Bibliotēkas un vietējās partnerības» (LIBRI AMIF-2023-TF2-AG-CALL-AMIF). Tā laikā tika izstrādāta vietējā integrācijas stratēģija cilvēkiem ar migrācijas pieredzi, rīkoti vairāki izzinoši un izglītojoši pasākumi ukraiņiem, kā arī pirmo reizi organizēts un vadīts hakatons «Kopā. Rēzeknē – bibliotēku tilti», lai rastu praktiskus risinājumus trešo valstu pilsoņu integrācijas veicināšanai. Notika pieredzes apmaiņas braucieni, tiešsaistes apmācības un vebināri, kas turpināsies arī nākamgad. Pateicoties projektam, esam ieguvuši jaunus sadarbības partnerus un paplašinājuši kolēģu loku, pie kuriem var vērsties ar jautājumiem vai padomu.

Bibliotēkai un visiem latviešu grāmatmīļiem šis gads ir īpašs, jo šogad pirmā latviešu grāmata svin savu 500. gadi. Saistībā ar to 5. augustā Rēzeknes Centrālajā bibliotēkā notika Latvijas Nacionālās bibliotēkas ceļojošās izstādes «Paātrinājums: latviešu grāmatniecības īsais ceļš no aizbildniecības līdz patstāvīgai nozarei 19. gadsimtā» atklāšana ciklā «Latviešu grāmatai 500». Pasākumā piedalījās Latvijas Nacionālās bibliotēkas Attīstības departamenta eksperte Elita Vīksna, kura stāstīja par izstādes veidošanas procesu un tās saturu. Turpinājumā profesore Lidiya Leikuma iepazīstināja apmeklētājus ar senām, retām un rokrakstā sarakstītām grāmatām, piemēram, «Wyssa mocieyba katoliszka» un «Evangelia toto anno».

Īpaši iedvesmojoša bija 15. oktobrī notikušī lekcija «Ģimenes, bibliotēkas un skolas loma bērnu lasīšanas prieka radīšanā», ko vadīja valodniece, RTU Rēzeknes akadēmijas profesore Dr. philol. Sanita Martena. Viņa dalījās ar jaunākajām atziņām par lasītprasmes attīstību, uzsverot, ka lasītprieks sākas ģimenē un tiek veidots caur kopīgām lasīšanas aktivitātēm, sarunām par grāmatās izlasīto un bērnu jautājumu uzklaušanās, sniedzot praktiskas idejas gan vecākiem, gan bibliotekāriem.

15. decembrī Rēzeknes Centrālajā bibliotēkā atskatījāmies uz dalību projektā «Europe Direct Austrumlatgalē» laika periodā no 2018. līdz 2025. gadam. Šajā laikā bibliotēka organizējusi 20 seminārus, noklausījusies 22 lekcijas, rīkojusi 26 pasākumus un 13 konkursus, piedalījies 18 izbraukuma semināros kopā ar Latvijas, Lietuvas un Igaunijas kolēģiem. Projekts palīdzējis paplašināt zināšanas par Eiropas Savienības aktualitātēm un vērtībām, stiprinājis sadarbību un veicinājis bibliotēkas nozīmīgumu vietējā kopienā. Īpašs paldies Intai Rimšānei par ieguldīto darbu un projekta koordinēšanu.

Tavs novēlējums laikraksta «Vietējā Latgales Avīze» lasītājiem.

– Novēlu nezaudēt zinātkāri un prieku par mazajām lietām ikdienā. Lai katra diena atnes kaut ko jaunu – labu domu, iedvesmojošu stāstu, veselību, siltu satikšanos un harmoniju. Lasiet, domājiet, dalieties un ticiet savam spēkam, rūpējieties par sevi un par citiem, jo tieši cilvēki un viņu stāsti veido Latgali stipru, sirsnīgu un dzīvu. Lai mīlestība, miers, veselība un gaisma pavada jūs ik uz soļa! Un atcerieties – gaidām jūs bibliotēkā, jo lasīt ir stilīgi! ▣

Zigrīdas sirde hobijs ir pūciņu kolekcionēšana. Pašlaik kolekcijā ir jau vairāk nekā 200 pūciņu, un tā turpina augt

«Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem». «Par projekta raksta «Mūsdienu bibliotekārs strādā ar informāciju, tehnoloģijām un cilvēkiem» saturu atbild SIA «Vietējā»».

MAF
Mediju atbalsta fonds